„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу.
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију,
А РУКОПИСИ
уредништву „Браника“ у Н. Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«
За Угарску: Србију Црну Гору
и друге стране земље

на годину	К 34·—	46·— дин.
на по године	К 17·—	23·— „
на четврт „	К 8·50	11·50 „

Поједини бројеви стају 12 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова.
Уредништво и администрација „Браника“,
налази се у кући А. Пајевића у Дунавској
улици бр. 36.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

Бр. 102. У Новом Саду, у уторак 11. (24.) маја 1910. Година XXVI.

И румен стида и осећај бола.

Кад су оно, недавно, у будимско-пештанским и у нашим јавним листовима, изашле вести, да су се, у Карловцих, десиле немиле „пригоде“ код наших народних заклада, тада је чланкописац „Браника“, у свом запрепашћењу, танко гласовито узвикнуо, да ове вести у сваком Србину морају изазвати румен стида, јер су тако необичне и поразне. Ми се сасвим слажемо са овим речима чланкопишчевим, само бисмо били слободни, његовим умесним речима додати још и то, да у срцу сваког родољубивог Србина — у исто доба — мора настати и осећај бола, што у нас Срба, у опште, има земљишта, из којег могу да никну овако нездраве, овако отровне биљке. Уз тај осећај бола мора пристати још и зебња и тешка слутња, да ли можда, у нас јадника, не ће без престанка ницати и отимати маха слично, штетоносно биље те у клици затирати сваки бољи и напреднији цветак у градини нашег народног живота!

Посматрајући ове жалосне појаве у нас, чисто бисмо рекли, да оне нису случајне и прелазне, но трајне и типичне, да су оне доказ и знамење трајнијег, патолошког стања. У доба, у које би наш народ требао да се нилази у највећем напону своје млађане снаге, да рађа синове све боље од бољих, који ће све, па и животе своје залагати за народне идеале, он рађа сићушне патуљке, који мисле увек само на себе и своје свакидашње добитке.

Кад је оно, у времена пре краљевског рескрипта од године 1868., у нашој српској православној цркви и у спољашњој управи њеној владао неограничени калуђерски епископализам, ми смо до неба дизали грају против њега и против недемократског, апсолутистичког начина, којим је он управљао црквом и њеним добрима и закладама, и најгромкијим смо гласом захтевали самоуправу наше спољашње цркве, не само према иноверним владама, него и према нашој једноверној јерархији.

Следујући слободном, демократском духу времена, ми смо мислили, да, као што у државном, политичком животу треба сузбијати недемократски, аполутистички начин управљања, који је, као што се зна из искуства свију народа и свију времена, обично скопчан са свакојаким незгодама и »пригодама«, тако и у — спољашњој — управи цркве треба потискивати апсолутистички епископализам и следбенике му. Ово се пак мислило постићи, ако се заведу слободније, демократскије црквене установе, које омогућавају, да у руковању црквом добија учешћа и народ преко својих слободно избраних представника и од ових постављених тела и колегијалних власти.

Али, као код других народа, тако се и код нас Срба посведочило, да ваљана — било државна било црквена — управа не зависи само од слободнијих, самоуправнијих установа, но још више од људи, који примењују те установе у животу.

У колегијалним установама и властима зависи решавање сваке ствари увек од више њих, па ако би који члан њин, повађајући се за својим људским слабостима, и хтео да забаса, њега већина одржи на путу законитости и исправности.

Али шта ћемо, ако и сама већина не ће оно, што је законито, што је право и миломе Богу драго, ако ни њој није стало до опште, него само до своје користи, славе или сујете?

У историји света има примера, да су самодршци многа добра учинили народима, којима су владали, а демократе му многе јаде задавали.

Цареви Марко Аврелије и Јосиф II. беху самодршци, па су ипак били највећи човекољупци, каквих је икад било на свету. А чланови конвента, ове демократске, републиканске установе за време прве, велике француске револуције, беху љуте силедије, које на гилотини погубише хиљадама најчеститијих, најродољубивијих, ни кривих ни дужних републиканаца.

Једна од најглавнијих особина, које се дакле морају захтевати од људи, којима се поверава управа јавним пословима, јесте, да буду несебични, да буду задахнути духом правог родољубља.

На овој основици управо и почива свака самоуправна, парламентарна владавина. Где ње нема, ту се на брзо опет зацари апсолутизам и тиранија. Тако је било у Риму за Цезара и за Октавијана. Тако у Француској за Наполеона I. и III. Тако у Србији за Милана и Александра Обреновића. Шта је Србији помагао дивни устав, који је у њој заведен по примеру најсавршенијих европских устава? Милан и Александар су опет радили, што су хтели, јер су и за своја највећа недела налазили извршилаца, налазили себичњака, којима је увек највише стало само до себе, до своје личне користи и уживања.

Смер човеку и животу му је свакојако, да ова земља, на којој живи, не буде »долина плача«, него, ако је икако могуће, веселља, угодности и паметног уживања. Али је човеку некако суђено, да само радом може доћи до зараде, само трудом и напором до благовања.

И други народи су морали издржати велике борбе и радове, док су дошли до данашњег повољнијег положаја, па и до материјалног благостања. Њима дакле и више приличи угоднији живот. Ми овај тек морамо заслужити. Ми имамо још да извршимо своје идеалније смерове, своје неостварене заветне мисли. Прави јунак не тура мач у корице дотле, док не извојује потпуну победу својој светој ствари.

А ми свиколици канда смо се свом снагом дали на уживање и на рахатлук, заборављајући, да смо ми у многом погледу још једнако сиротиња раја, која је у свему далеко заостала иза других народа, унапређених науком, уметношћу, земљорадњом, индустријом, техником и трговином.

У ових народа је, шта више, увелико већ овладала и »хиперпродукција«, сувишна производња свију предмета спољашње културе: одела, намештаја и свакојаког комфора. Сви ови предмети поплављују и наше пијаце и ми их се оберучке прихватамо, мислећи, у својој наивности, да је то права култура, а не само спољашњи одблесак њезин, и служећи се њима у већој мери, но што то може поднети наше оскудно материјално стање.

У томе као да греши и наша омладина, која се учи на страним великим школама. Кад мало који од ње, као што допиру до нас вести, да не сврши своје науке са мањком у својим финансијама, па погдекоји и са дугом, који износи хиљадама круна, онда ти млади људи мора да ни бливу нису добро економисали, мора да су се пружали далеко преко својих губера. Па кад они, угледајући се вазда на великоварошане, већ као ђаци науче живети господскијим животом, него ли што би могли, онда им та навика остане, и кад уђу у прави, практични живот. Уз то не узимају обично ни жене, какве би им требале, разумне, штедљиве, скромне, па онда је готова кубура у ново основаним породицама. Потребе безбројне, а зараде недовољне. Колико ту онда има делија, који ће одржати своја начела, дотле исповедана? Колико има њих, који не ће преврнути вером у питањима политике и морала, честитости и поштења? Колико има њих, који ће пре изгубити главу, него ли огрешити душу, него ли посегнути за туђим, ма и општенародним имањем?

Сва поквареност, која је овладала иначе, па и у нас, све »панаме«, које с дана у дан избијају, мал' не широм Европе, последице су понајвише неразумног, разметљивог, нескромног начина живота.

И историја света има о томе врло поучних примера.

Др. Фридрих Колб, знамениги немачки културни историчар, говорећи о томе, како је стару Грчку подигла понајвише трезвеност, умереност и скромност живота, особито њених првака и великана, између другог, и ово каже: »У њих се није

ЛИСТАК.

СПАСИЛАЦ.

Згодица с пута.

(Наставак.)

Локомотива зазвижди, воз се лагано стане заустављати.

— Где је Ваш пртљаг, милостива контесо? запита Радиг.

— Ено онде горе она торбица! одврати контеса Марија. Могла сам тек мало нешто понети на овај пут, који наличи више на бегство.

Онесвеслога прислони контеса у ћошак, метне му шешир на главу, натуче му га на лице, те изгледаше као да спава, а Радиг се и нехотице морао чудити вештини, којом је контеса све то урадила.

Воз стане а силни путници сиђу с њега.

Радиг понесе обе торбе, како своју тако и контесину, па се са контесом сиђе на перон. Контеса је опет преко лица превукла била вео. Кад се сишли, преда Радиг торбе носачу па понуди контеси руку.

— Узмите ме, милостива контесо, под руку, да што мање упаднемо у очи. Рестаурација, у коју сам рад да Вас одведем, удаљена је одавде само неколико корачаја.

— Најгоре је, хвала Богу, претурено преко главе! одахне несретна девојана тихо.

За неколико часака стигоше у рестаурацију. Радиг уведе контесу у трапезарију, отпусти носача, наручи добар ручак па онда оде, да хотелијера замоли, да се што брже побрине за автомобил, којим би се могло отићи ван вароши. Контеса је дотле у трапезарији остала сама.

— Учинићу, што год могу! рече хотелијер Радигу. Автомобил ће Вам за по сахата, но најдуже за три четврти сахата стојати на расположењу.

Било је већ после подне те је у рестаурацији било мало света. У трапезарији је Радиг био сасвим сам са контесом.

Контеси је пријало јело. Видело се по њој, да је дуго гладовала. Мало је сркнула вина а то као да ју је такође освежило. Радиг је био довољно дискретан те није спомињао, што се догодило; шта више гледао је, да равнодушним ћеретањем несрећну младу девојану доведе на друге мисли.

Причао јој је, како је он из Берлина па како је сад, после кратка боравка у Вратислави, пошао у Праг, да онде за неко деоничарско друштво купи земљишта, на која ваља да даде већу капару.

Контеса на то рече, како јој је жао, што га је задржала.

Радиг јој одврати:

— Но, вечерас и онако не бих могао био ништа почети. Главно је да сутра у јутро рано будем онде.

— Молим, дајте ми своју адресу! замоли контеса. Сматрам као нешто, што се разуме само собом, да се нас двоје нисмо данас видели последњи пут. Надам се, да ћу се још састати са човеком, коме могу рећи хвала за своју част и за свој живот.

Контеса је при тим речима поруменела а Радигу је било, као да је у седмом небу.

Напише своју адресу на цедуљицу из своје бележнице па је преда контеси.

— Кад ћете се вратити из Прага? запита контеса Радига.

— Мислим, прексутра.

— Не бисте ли на овдашњој пошти запитали за писмо poste restante на Вашу адресу?

— С драге воље, милостива контесо!

— Надам се, да ћу Вам моћи послати позив, да дођете у двор мог ујака, па ако се одазовете позиву, биће ми веома драго. И мој ће ујак свакако зажелети да Вам лично захвали за све, што сте ми учинили

гледало на личну прајатност и угодност; ишло се само за тим, да се унапреде опште ствари. Крај давних, сјајних палата у Атини живљаху њихови најзнаменитији људи у сиромашним кућицама; и докле су ови, о свом трошку, приређивали јавне свечаности и градили убојне бродове, живели су сами у највећој скромности.«

Кад су се почели одавати неумереном, разметљивом, раскошном начину живота, против којега је у последње доба грчке историје, ратовао највише велики родољуб и говорник Димостен; кад су требали небројених средстава за подмирење својих небројених животних потреба: онда је своје чинио новац македонских освајача, Филипа и Александра, те дивотна Грчка, колевка људске слободе и образованости, кривицом својих покварених синова, допаде туђинског ропства.

Слична, истоветна судба постигла је и Римљане, ове освајаче целог тада познатог света.

Хоћемо ли ми Срби усвојити поуку, коју нам даје историја ова два народа? Или ћемо ми почети живети оним животом, којим су они *свршили*, који их је довео до пропасти? Онда ће у нас, ако се тако може рећи, наступити крај и свршетак, пре него ли почетак. У нас не ће онда никад избивати жалосне појаве и „пригоде“, са којих правог српског родољуба мора подилазити не само румен стида, него му и срце мора стезати осећај бола.

У **Ердевику**, маја 1910.

С. С.

Италијанска ескадра у Бару.

— Честитка кнезу Николи. —

Италијанска ескадра стигла је у Бар на обзорје у седам и четврт сахата у јутро. У седам и три четврт свршила је дефиловање пред књажевским двором, па се онда усидрила и 21 метком из топова поздравила књаза Николу I. Црногорска батерија је отпоздравила са толико исто топовских метака. После тога се са свију убојних оклопница осула паљба. Има свега осам бродова и то: четири торпедњаче, три огромне убојне оклопнице и једна крстарица. У име књаза Николе је дворски маршал добродошлицом поздравио адмирала на његову броду. У једанаест сахата пре подне је адмирал са заповедницима бродова дошао у двор, да поздрави књаза. После подне је било народно веселље с морнарима, којих има 2656 са 180 официра. На књажевој јахти су професори с ученицима начинили излет до Уција. У вече је био свечан обед у двору.

Књаз Никола је о обеду изговорио ову здравицу:

Господине Адмирале!

Ваше Краљевско Височанство!

Добро се рекло, да је брод један дио државе, под чијом заставом плови. Ови силни бродови, који се одмарају на валовима нашега мора, честице су лијепе Италије. Међу њиховим снажним боковима, а под сјенком знамења пророчанских боја, силно бије и срце Италије.

Снаго и љепото, бродови Италије, официри и мрнари, да сте ми здраво!

Шта хоће да ми каже она грмљава ваших топова? Шта хоће да ми каже оно непрестано лепршање ваших застава?

Знам и не варам се, ви долазите из луке пуне славе, да ми донесете поздрав ваше отаџбине Италије, земље Богом благословене, о којој сања и коју љуби свака нежна и образована душа, — земље великана, који испуњавају двадесет вјекова њене историје, која је била свијету учитељица, и која наших дана не изневјерава своју прошлост, ступајући напријед смјело и поуздано извршењу свога узвишеног позива.

Долазите, да ми донесете поздрав од вашега Краља, великодушног и мудрог, који ми је као рођени син мио.

Долазите, да ми донесете поздрав од Краљице, љубљене кћери моје, поноса и украса Мога Дома, — Краљице, која, сједећи на Савојском Пријестолу, који су сјајем обасјале краљице, прослављене најљепшим врлинама, показује, да га је достојна. И овај кћерин поздрав, допустите ми, да примим са нарочитом радошћу, јер ми га пружате са гордог брода, који носи име узвишене и свете жене, узора милоште, мудрости и доброте, коју љубе и обожавају сви Италијани — са брода „Краљице Маргерите“.

Хвала Вам, Господине Адмирале, што сте данијели са величанственом ескадром под вашом командом ове драгоцјене поздраве,

Хвала Вам, Краљевско Височанство, достојни потомче херојског рода, што нас частите својим присуством. Слиједећи стопама Ваших предака, Ви дајете риједак примјер дужности у служби отаџбине, и ја се дивим знању и одважности, која Вас одликује у тешкој служби, којој сте се посветитили, и којој не смета, него је подстиче краљевска крв, која тече у Вашим жилама.

Господине Адмирале!

Молим Вас, кад се повратите у Италију, кажите, да срце Књаза Црне Горе и његова народа бије једнако са срцем италијанскога народа; кажите, да се поузданост односа међу ова два народа оснива на непоколебивом темељу узајамне љубави, никад неизмијењене, а утврђене тијесним крвним везама, којима су спојене наше династије.

Подижем чашу за напредак, срећу и величину Италије; за здравље његова Краља, Краљице и свега Краљевскога Дома, и за успјех талијанске мрнарице, која својом све већом снагом постаје све јаче јемство повољног и плодоносног мира, тога највећега добра, које свако жели.

Избор посланика за народно-црквени сабор у Митровици.

— Радикалски пораз. —

Митровица, 9. маја 1910.

Обављен је избор посланика митровачког среза за наш народно црквени сабор. Пао је др. Миша Михајловић, који је заступао овај срез од 1897. године амо. Радикали не могу у ово да верују; не могу да признају свој пад, ћуте у јавности о избору у Митровици, али ипак у својој лудости, која их је после избора спопала још у јачој мери, тврде, да је фразер Миша Михајловић изабран за посланика. Кад они ћуте, ево да ми опишемо избор посланика, који се по радакале тако катастрофално свршао.

Оставићемо, како су радикали у Митровици при избору изборника „победили.“ Та „победа“ стала их је горких часова у Лаћарку при избору изборника. Радикали су држали, да ће при избору посланика само онда победити, ако при избору изборника у Лаћарку и Мартинцима победе. Учинише поход на Лаћарак. Било је то сутрадан после избора изборника у Митровици. Подиже се цео митровачки радикалски генералштаб. Напред језди витеже Рокнићу, с десне стране Никола Борота, перјаница нова радикалска, а са леве радикалски „прота“ Милутиновић. Јадник! Мораде и цркву и службу оставити, да угоди својим радикалима, који га на то место хоће да подигну, да им кулучи и да га на узици — као што рече Борота — воде. Наши самосталци, огорчени на избор изборника у Митровици, подигоше се у велику броју у Лаћарак за радикалима. Шта су ту добили радикали од митровачких самосталаца, не ће никад заборавити. Наружени, исмејани оставише Лаћарак, стругнувши један за другим у Митровицу, сећајући се оне народне: ко за туђом вуном пође, сав острижен кући дође! а Лаћарчани изабраше 19 изборника самосталаца. Но не малаксава „јуначко“ срце витеза Рокнића. Још није све изгубљено. Још није обављен избор изборника у Мартинцима. Леп је то број: 22 изборника, па кад би сви били изабрани радикали, можда би др. Миша Михајловић и победио. А они су то тако држали за сигурно. Радикалима у Митрополијском Црквеном Савету су рекли: „Потврдите нам Милутиновића за проту а ми ћемо изабрати чика-Мишу!“

У очи избора посланика обавља се у Мартинцима избор изборника. Радикалски архидијецезални административни одбор разрешио мартиначку црквену скупштину и поставио управни одбор. Сам овејан, чврсти, одлучан радикал с неким поштарем Стојановићем на челу. Витез Рокнић, сит похода на Лаћарак, шаље другу војску, али и та беше лоше среће а Стојановићу пише: **„Па ако већ мора бити, да самосталци буду изабрани, нека им не да веродајнице!“** Мартинчани изабраше 22 самосталца, а поштар не послуша савет адвоката радикала. Долази избор посланика. Предвиђа Рокнић радикалску пропаст. Па ипак није све изгубљено. Самосталци имају већину. Али они не сму опет победити. Др. Миша Михајловић не ће бити изабран; али не ће бити изабран ни др. Душан Поповић. Видећете на дан избора.

Дошао је дан избора. Прошло је 9 часова. У великој дворници Српског Дома треба да почне избор. Радикали отежу. Не жури им се. Па ипак је морао доћи и тај час. Пристали смо, иако смо знали, да смо са преко 50 гласова у већини, да у изборни одбор уђе половина радикала (3) и половина самосталаца, а председник да буде самосталац, само да буде мира и да се приступи раду. Долазе бирачи и предају веродајнице. Др. Рокнић, члан изборног одбора, прегледа мартиначке веродајнице и оспорава их, јер председник није написао своје име него само презиме. За то не ваљају 22 веродајнице и треба их од избора искључити.

Већина изборног одбора изјављује, да су веродајнице добре и да по исправност веродајнице није одлучно, што председник није написао и своје име. Није веродајница — вели Рокнић — добра ни за то, што је и перовођа написао почетно слово свог имена. Зато предлаже Рокнић, да се ове веродајнице искључе и да — са искључењем мартиначких бирача — реше о овом сви бирачи!

У погледу веродајница значајно је ово. Рокнић је замерио мартиначким веродајницама, што председник и перовођа нису написали и своја имена (перовођа није написао потпуно име). Кад су чланови изборног одбора прегледавали друге веродајнице, нашли су на веродајнице из Кленка, Платичева, Купинова и још неке — дакле све радикалне — са истом „погрешком“, као и мартиначке. У свему је било по Рокнићу неисправних 33 радикалне и 46 самосталских веродајница.

За све ово време галерија, на коју су најпре пуштали саме радикале, чинила је своје. Рокнић диже руку и на овај знак радикалија на галерији бесомучно виче. Дуго је трајала радикалска дрека. Кад су самосталци видели, да радикали хоће да осујете избор, у највећој ларми, око ½ 10 сахата, кандидирају своје кандидате.

Кад су радикали видели, да се самосталци не дају застрашити, кандидирају и они своје кандидате. У највећој ларми од стране бирача радикала почиње избор. Рокнић са још једним чланом изборног одбора и осталим радикалским челенкама излази из дворнице, а радикалски народ остаје унутри. Мало пре тога долази полиција на галерију и испражњује ју. За мало па долазе по свог перовођу и одводе га.

У изборном одбору остаје председник, два члана изборног одбора, перовођа и два контролна члана. У најлепшем реду обавља се гласање.

За дра Душана Поповића гласа 164, за адашевачког пароха Владимира Обрадовића 163, 114 не гласају, 4 радикала гласају за дра Мишу Михајловића, а од ових двојица за шидског пароха Пају Зековића. Кад се овом дода 36 гласова из Земуна за пароха Зековића, опет је изабран Владимир Обрадовић за свештеничког посланика. Изабран би био, да су се радикали и упустили у избор, јер би добио онда 118+36=154 Зековић, а Обрадовић је добио у

— Прексутра, кад се будем враћао из Прага, прекинућу пут овде па ћу потражити писмо poste restante! рече Радиг.

Ручак је био довршен. Ево ти на то хотелијера, који јави, да автомобил стоји пред врати. За тим се опет удали.

— Ваља ми дакле поћи! рече контеса па се почне спремати за полазак.

Још једаред приђе Радигу па му пружи обе руке.

— Како да Вам захвалим, господине! Ви не знате, Ви и не слутите, шта сте учинили за моју породицу и за мене! Ја имам само једну једину жељу, да Вам узмогу захвалити па ма за Вас морала дати и свој живот.

Млада девојана је веома била узбуђена. Свакако ваља на рачун те узбуде уписати то, што је наједаред обгрлила Радига па га врело и бурно стала љубити.

Радиг је био сав занесен. И нехотице обвије руке око дивне девојане па јој врати пољупце.

Тада наједаред контеса као да дође к себи. Отргне се од Радига па викне:

— Боже! Шта сам урадила! С Богом остајте! До виђења!

За тим пројури на поље.

Кад је Радиг изишао за њом, видео је још, како се автомобил одвезао, те је могао само још цепницом махнути у опроштај, пре но што је автомобил савио за ћошак.

Последњи је призор Радига сасвим био занео. Није то шала, добити неколико врелих пољубаца од прекрасне младе девојане, која је уз то још и контеса!

Радиг седне за сто, нагло искани чашу вина па нетренице стане гледати на место, на којем је отојич седела контеса Марија.

Тако је прошао готово читав сахат у сањаријама а наде, за које је Радиг мислио да ће се остварити кад се опет састане са лепом контесом, бивале су све то смелије. Зар је било искључено, да га она љуби? Можда ће се још решити да пође за њ. Он се већ смртно заљубио у лепу девојану а таква партија тек није мачји кашаљ. Да добије сестричину грофа Лариша! То је целом животу давало рељеф и Радигу обрицало сјајну каријеру.

(Свршиће се.)

Митровица 163.

Пре него што је председник прогласио резултат избора, дошли су 8 бирача из Лаза и изјавили, да гласају за дра Душана Поповића и Владимира Обрадовића, али нису били припуштени гласању.

Кад је председник прогласио резултат избора, поздравили су бирачи и народ овај избор највећим одушевљењем.

Кад је народ са изабраним посланицима оставио изборно место, остали су чланови изборног одбора, да саставе записник и веродајницу за своје посланике. У то време, у ½ 4, дођоше радикали с вођом тужним лицем у дворницу и обавише избор. Сад су им биле добре све веродајнице, које је њихов вођа пре три сахата за неисправне прогласио.

Кад су предложени кандидати с обе стране, хтео је др. Миша Михајловић још последњи пут да проговори бирачима. Наши га не хтедоше слушати, јер су им радикалска дела и сувише добро позната а на речи и онако много не дајемо. У осталом слушаћете их ваљда скоро у Митровици код судбеног стола.

Изабран је Миша Михајловић за митровачки изборни срез. Њему то не може ни бити криво. Та да се радикали и нису толико «прославили“ својим радом, не може се он мерити с једним Душаном Поповићем.

Овако се свршио избор посланика. Народ одушевљен, што му је његов љубимац Душан Поповић, посланик на земаљском сабору, сад посланик и на народно црквеном сабору, кличе: Живео др. Душан Поповић!

СЛИЧИЦЕ

са новосадског избора.

Хватају се за сламку.

За време избора уђе у изборну дворницу један полицајни часник. Коста *Чакшировић* је, као што знамо, при избору трећине скупштинара тражио полицију и ова је онде присуствовала чак и у одборској седници, где полиција апсолутно не сме бити. Шта више један иноверац полицајски часник се је изазивачки понашао према једном нашем светтенику.

Све је то онда Кости *Чакшировићу* било право и по закону, јер онда су родокаљи били сигурни победе, пошто у напред споташе, да *домешну* гласаница. То су и урадили.

Али сада, при избору посланика, тај се швиндл није могао употребити. И зато је и Јаша и његов Чакшировић зебао за исход избора. Били су спремни на пад. И зато је Чакшировић, кад је онај полицајни часник као *приватан човек*, а не службено, ушао да види, како стоје гласови, одмах у том видео повод, да се при паду радикалском у протесту тај случај наведе, да је избор незаконит, јер је у изборној дворници било полиције. Кад је, наиме, часник ступио у дворницу, нагну се Коста Чакшировић једном свом једномишљенику одборнику и рече полугласно:

— То ћемо *употребити*!

Ал' то дочу поп-*Милићу* Тоша, одборник. Устаде поп-Тоша и громким гласом затражи од председника, да се полиција удаљи. Онај часник брзо изиђе, а празноглави Коста угризе свој брзоплети језик.

К'о пасуљ на Божић.

Док нашим повереницима »славно« председништво није дало заменике те су г. Пера *Дамјановић* и Стеван *Брзак* цео-целцати дан издржали без јела и пића и без подмирења осталих телесних потреба (што је после и презеш признао, да није било право, поштено, ни човечно), — дотле су се радикали лепо мењали и излализи на поље. Једном изиђе презеш Јерковић, а познати Коста *Брадва* одмах скочи, па да он председава.

Но то му није дао наш повереник г. Пера *Дамјановић*, који је просто *стерао* Брадву, што се наметао за председника к'о пасуљ на Божић, те је позват да председава најстарији одборник, Сава Стојковић.

Не боји се свака шуша Бога, већ батина.

После избора су некоји радикалски мангупи отишли да *славе Мацара* Салаија, а у повратку оданде дерали су се као дивљаци пред кућом г. дра Миладина *Свињарева* и дирали у електрично звонце. Но кад г. др. Свињарев излете с неким »уторником« у руци, а радикалски бећари куд који.

Један опет радикалски букач оде пијан у гостијоницу код „Три Круне“ и тамо стане записивати матер двојици-тројици наших људи. Ови су неко време трпели, док се радикал није сасвим обезобразио. Скоче и добро га измлате, те и сада иде са завијеном руком.

Е, сада је настала тужба до неба. Овако умотан оде сутра-дан у полицију, да се тужи. По саслушању рекоше му:

— Не били изазивати! Што сте тражили, то сте добили.

— Али ја не могу сада две недеље дана радити свој занат, а имам велику фамилију! — завапи упито мљени радикал, који је по занату папуџија.

— А могли сте две недеље оставити занат и ићи у кортешовање? — поклопише га.

Јадник се скуњи и оде, да се изјада Јаши, како „подрепаши“ имају јаке песнице.

Вести из места и из народа.

Нови Сад, 10. маја 1910.

— **Ко ће платити?** Министарство је уништило наредбу радикалског Школског Савета, којом је тај „мудри“ конвент наредио свима црквено-школским општинама нашим, да се прописеви и теке могу куповати само код Срп. Манастирске Штампарије у Ср. Каловцима. Знате, шта је урадио управитељ те штампарије, познати Мита Клицин? Купио је **38.000** тека и прописева, ту је свакако добио провизију, а сад радикалски Школски Савет хоће да уведе монопол на те прописеве, а на штету толиких Срба трговаца. Ту мунитву је сада министар порушио, а Срп. Манастирској Штампарији је остало на врату 38.000 тека и прописева. Питамо ми сада г. Клицу: Ко ће ту масу сада платити? Да ли г. Клица из свога џепа? Сумњамо!

— **Отмени српски сватови.** Из Земуна нам јављају 3. (16.) о. м.: »Честити грађанин земунски Тоша Љубиша и врла његова супруга госпођа Софија прославише данас најмилије родитељско славље: венчање своје јединице кћерке, красне наше Драгице са дром Луком Ристићем, младим лекаром у Земуну. По дивном дану отпратише многобројни сватови на тридесетпет искићених кочија младенце на венчање кроз улице, пуне грађана, а беше пуна и порта и црква, знак великог штовања према овој честитој српској породици и љубави, коју стекоше у грађанству овдашњем наши младенци. Чин венчања извршио је г. Васа Николајевић, прота иришки, деда невесте Драгице, а на јектенија је дивно и складно одговарало срп. црквено певачко друштво земунско.

После укусно сервираног сватовског ручка у великој сали хотела »Централ«, а уз звуке војне музике, настаде међу кићеним сватовима право српско весеље, измешано са лепим здравицама од стране домаћина, кума г. дра Бабића, старог свата г. Шандора Штрајхера и других, које се наставило и после вечере, а трајало до зоре и бела дана. Дивно беше посматрати красне девојане и младе даме из Земуна и са стране, како грацијозно извађају са окретним мушкарцима поједине игре, а уз најживљу конверзацију старијих око пуних столова, а врхунац веселља настаде, када се у зору велики број мушкараца договори, да за себе одиграју коло и када кроз њихов кордон уђоше младе девојане и даме, да их зато казне, те у средини, а за себе, поведоше лепо сремско коло и кроз по сата јуначки надиграше мушкарце, уз бурно пљескање и одобравање раздраганих сватова. Затим је кор од самих госпођица отпевао »многаја љета« главним функцијонарима овога веселља, који нам приредише овако пријатну сватовску забаву, која ће нам дуго и дуго остати у живој и најпријатнијој успомени. А тако су дивно отпевале, да смо им од срца пожелели, да се све ускоро поудавају! У најбољем расположењу разиђосмо се уз топле зраке сунца, које већ давно беше изишло и одскочило, уз поклике: Живели младенци и кићени свати!«

Р.

— † **Нина Стакићка.** У Великом Бечкереку је у суботу, 8. (21.) о. м. после кратка боловања у 46. години свог века преминула госпођа Нина Стакићка, родом Јовановићева, верна љуба великобечкеречког пароха и почасног проте Жарка Стакића, кога је народно поверење одликовало изабравши га за посланика на народно-црквени сабор у Сремским Карловцима. Покојница је била ваљана српска домаћица, супруга и мати, која је живела само за своје миле и драге. Оставља за собом осморо деце, четири сина и четири кћери. Губитак, који је задесио честитога српскога свештеника, часнога господина Жарка Стакића и његову децу, огроман је и мора изазвати најискреније саучешће у свију многобројних пријатеља породице Стакића. Нека је доброј покојници лака црна земља и вечан јој помен!

Новости са стране.

— **Погреб енглескога краља Едварда VII.** У петак, 7. (20.) о. м. сахрањен је на најсјајнији начин покојни енглески краљ Едвард VII. Тело му је из Лондона пренесено у Виндзор. Покојника је донде, осим сина му, садашњег енглескога краља Ђорђа V., отпратило дванаест крунисаних глава, и то: немачки цар, норвешки, грчки, шпањолски, португалски, бугарски, белгијски и дански краљ, хелсенски и мекленбуршко-стрелички велики војвода, војвода Кобурга и Готе и кнез Валдека и Пирмонта, седам престолонаследника, и то: аустроугарски, црногорски, српски, турски, грчки, румунски и мекленбуршко-стрелички, и још силни принчеви и војводе.

— **Шпањолска краљица родила мртво дете.** Млада шпањолска краљица Ена Викторија родила је прекјуче мртво мушко дете без опасности по свој живот. Краљици је двадесет и три године а удала се 31. маја 1906. за шпањолскога краља Алфонза XIII. Из тог брака има сад два жива детета: инфант Алфонзо (рођен 10. маја 1907.) и инфант Хајим (рођен 23. јуна 1908.).

— **Пресуда у кривичној парници грофице Тарновске.** После дуготрајне коначне расправе донео је 7. (20.) о. м. поротни суд у Млецима пресуду у парници због убиства грофа Павла Комаровског. Прави убица Никола Наумов осуђен је на три године и месец дана тавнице, Марија Николајевна Тарновска осуђена је на осам година и четири месеца тавнице, Донат Прилуков је осуђен на десет година тавнице а Елиза Перјерева је са свим ослобођена: Расправа је с кратким прекидањем трајала пуних десет недеља. Убиство се десило још у јесен године 1908. Грофица Тарновска је после многих љубавних авантира, пошто је живела ужасно раскошно, приликом разводне парнице са својим мужем грофом Василијем Тарновским, у Москви познала угледнога адвоката Доната Прилукова, узела га за свог браниоца, али и за љубавника, те га је потпуно упропастила. Прилуков је њој за љубав проневерио 80.000 рубаља клијентских новаца те је у позну јесен године 1906. морао побећи из Русије па је онда са грофицом Тарновском, путујући по западној Европи, проводио веома луксуријозан живот. Наскоро за тим заподене грофица Тарновска наново љубавни одношај са грофом Комаровским па га наведе, да путују заједно. На том се путу позна с младим Наумовим те је онда та три љубавника гледала да искористи. У лето године 1908. наговори у Бечу грофа Комаровског, да начини тестаменат у њену корист а на штету свог рођеног сина а уједно и да код неког бечког осигурајућег друштва узме на пола милијона франакм полицу, која је такођер гласила у корист Тарновске. Онда је гледала, заједно с Прилуковим, да младог Наумова доведе до лудила те овај најзад 4. септембра 1908. опали неколико револверских метака на грофа Комаровског, који се тешко рањен сруши и после неколико дана у млетачкој болници умре.

НОВИЈЕ.

Скопље, 9. маја. Иса Бољетинац, један од најпознатијих противника Младо Турцима, рањен је у бојевима око Црнољева па је побегао у Ђаково. Онамо је пошла војска. Бојева није више било.

Тополица, 9. маја. Руски цар Никола II. телеграфисао је црногорском кнезу Николи I. и јавио му, да се прима кумства, да крсти новорођеног синчића кнеза Мирка и кнегиње Наталије.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву »Браника«.

Куенов програмни говор.

Будимпешта, 10. маја. Министар-председник гроф Куен Хедервари држао је јуче у унутрашњој вароши програмни говор. Разлагао је Деаково дело поравнања, које се мора узети за излазиште будуће политике. Садашњи нараштај тражи спаса у револуцији, јер је у заблуди, да је развиће и јачање Угарске добит 48-шке револуције. А то не стоји. После револуције пошла је Угарска низбрдице; тек поравнање, споразум између краља и земље од г. 1867. амо доведоше Угарску на данашњи ступањ развитка. Због тога садашњи нараштај не треба да мисли на револуцију, него на мирни развитак. Модерна револуција зове се опструкција. Народ мора скупити сву снагу, да скрши опструкцију, како би се очистио пут за успостављање мира.

Затим је Куен описивао финансијску невољу Угарске. Коалицијонаши су хтели народ **поклонима** да намаме, и зато су нечувено подигли прорачун. Нова влада не ће се служити таквим мамцима. Куен је упозорио и на то, да су у изгледу нови војни терети.

Опасност због Крита.

Солун, 10. маја. Многи добровољци се пријављују за марш на грчку границу. Турци су силно огорчени на Грчку због новог стања критског питања.

Трговина.

НОВОСАДСКА ПИЈАЦА.

8. маја 1910.

Пшеница I. каквоће	—	К 11—'90 —.—
Пшеница II. каквоће	—	„ 11'40——'—
Зоб — — — — —		„ 7'10——'—
Јечам — — — —		„ 6'30——'—
Кукуруз — — — — —		„ 5'30—'——
Лањик — — — — — —		„ 7'—
Мувар — — — — — —		„ 8'50
Пасуљ — — — — — —		„ 9'—

све од 50 кила.

Марва, свињи и живина.

Волови по кили	— — —	К 60—64
Свињи тешки по кили	— —	К 1'26
средњи „ „	— —	« 1'20
» лаки „ „	— —	» 1'16
» мршави пар 160—200	—	«
Теоци по кили	— — — —	« 80—96
Јагњци по кили	— — —	« 60—64
» по пару	— 20—24	«
Кљукане гуске по кили	— —	« 1' 30
Јаја 8 комада	— — -- —	« —40

†

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Све оне, који су поводом смрти мојег непрежаљеног мужа

ГАВРЕ

изјавили ми саучешће, усмено или писмено, тешили ме и тиме моју голему тугу донекле ублажили, молим, да овим путем приме моју топлу захвалност.

У **Сентомашу**, 12. маја 1910.

229 1 1 **Милева** уд. **Гаванска.**

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
За уредништво одговара: **Тоша Грујић.**

ОГЛАСИ.

ЛИШАЈЕВИ

екцеми и сличне кожне болести, нарочито, ако изазивају влажна места или лиле, особито су приступачни утецај, **Цукерова патент-медицинлног сапуна** па ипак баш код тих болести ваља **свакако лекара** питати за савет По многостраним искуствима, која су имали читав низ лекара и читава војска болесника, доноси **Цукеров патент-медицинални сапун** понајвише одмах ублажавање свраба. кад дебела пена у облику крема, као што је прописано у упутствима за употребу, после прања неко време остане лежећи на дотичноме месту. При том је наиме стало до тога, да се одстране делићи коже, који су услед болести изопачени те изумиру у маси, а тиме онда да се ублажи кожна драж, која изазива свраб, да се кожа наведе на то, да се наново ствара и да се исуши влага, као и лиле. Употреби ли се дуже времена **Цукеров патент-медицинални сапун,** понајвише се наскоро одљушти најгорњи слој коже те се појави нова, здрава, нежна кожа. Та се кожа онда целисходно дуже времена маже особито добрим и благим кожним кремом, али који не сме пуштати маст, догод више не устреба нарочита поступка. Најбољи је за то **Цукеров крем.**

Ваља пазити на ове разлике при наруџбинама:

Цукеров патент-медицинални сапун од 35% јесте облик, ктји најјаче дејствује а и комад сапуна је највећи. Цена по комаду К 2·50.

Цукеров патент-медицинални сапунод 15% заостаје нешто у дејству и количини а стаје по комаду К 1·—.

Уз то припада **Цукеров крем.** који не пропушта маст, бисер свију кожних кремова. Цена кутији К 2·50, малој кутији К 1·25, као и Цукеров сапун у малом свежњу К 1·—, у великом свежњу К 2·50.

Но ваља пазити на оригиналне свежње, које смо искључиво ми увели у трговину, и не треба се никад дати наговорити, те узети тако звана накнадна средства. Ни за **Цукеров патент-медицинални сапун,** ни за **Цукеров крем** ни за **Цукеров сапун** нема накнаде.

У Новом Саду се непатворен добија у дрогерији **Оскара Клајна** у главној ул ци број 25. 504 22 -45

ХОТЕЛ **ФАБРИ**

у Новом Саду

Дунавска улица код шеталишта,

издаје се под закуп од 1. октобра ове године

Хотел има: трапезарију, кафану, 26 соба за странце путнике, посебну биртију, велик подрум, шталу, шупу, леденицу и друге просторије за становање закупника и служинчади.

Увети се могу дознати код кућевласнице

Елеоноре Зделар

Нови Сад, Хлебарска улица бр. 40.

214 6—6

Берберску и фризерску радњу

тражим да купим. Ко би продао, нека се обрати ::: на адресу :::

НИКОЛА ПОЛЗОВИЋ
Uj-Soove (Bácska).

235 (2—3)

Одмах за изд ваље

врло леп **СТАН**

састојећи се из 4 собе, кујне, шпајза, тавана, подрума, а налазећи се у новоназиданој кући у Алмашкој улици број 5.

Упитати у књижари

244 1 3 **А. ПАЈЕВИЋА**

у Новом Саду.

Падавица! Ко пати од падавице, грчева и од других живчаних наступа, нека пише писмено, а може се добити бесплатно и франко од привилег. Лабудове лекарнице у Франкфурту на 396 47—52 Мајни.

Акција број 161.

РУМСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ

продаје се 25. маја т. г. у 4 сата по подне у просторијама

Српске Банке у Загребу.

242 1-1

Признати сомборски овчји сир од ДУШАНА ДАЉЧЕВА.

Као сваке, тако и ове године, велика извозна трговина Душана Даљчева у Сомбору од 15. марта до концем септембра п. н. к. извози и разашиље поштом или железницом у дрвеним качицама од 7 — 40 кл. величине признати сомборски овчји сир.

Сомборски овчји сир од Душана Даљчева својом ванредном каквоћом надмаша све светске сиреве, а јесте наш домаћи производ, с тога препоручује се свима препродавцима, као шпецерајско-деликатесним трговинама, у хотелима, гостијонама и т. д. да се заведе.

Цене су врло умерене и шаље сваком фирма бадава и франко.

Све рукописе, поруџбине и т. д. ваља шиљати на адресу:

Душан Даљчев

224 (5—10) Zombor (Bácska).

КОНКУРС.

Општој Привредној Банци

У БЕОГРАДУ

потребан је **кореспондент** за српски, немачки и по могућству француски језик. —

Првенство имају они, који пишу на писаћој машини и вични су стенографији. —

Плата према способности. —

Пријаве треба слати Банци до 18. (31.) о. м. закључно. —

239 1-3 **Управа**

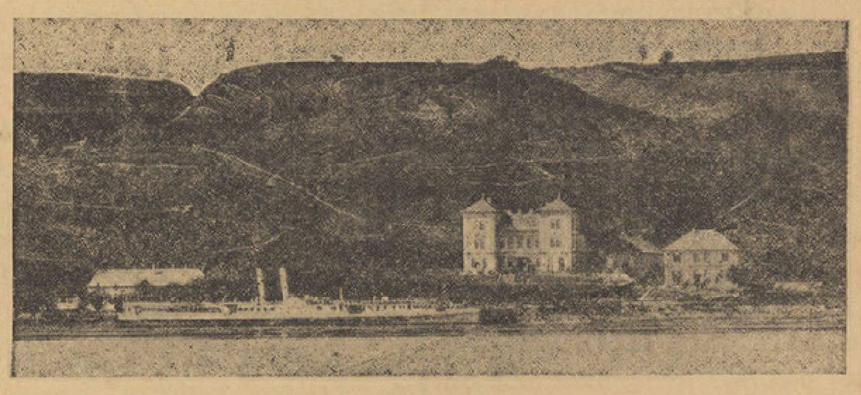

СЛАНО КУПАТИЛО

У СТ. СЛАНКАМЕНУ

отворено од I. маја до I. октобра.

Има **60 елегантно намештених соба** са ценом од 1 К до 4 К; лепу пространу **новосаграђену рестаурацију** са добрим јелом и пићем; **стална музика,** која трипут дневно свира. Ближа извешћа и проспекте даје

65 (25 50)

Штедионица у Ст. Пазови.

Душан С. Монашевић.

У НОВОМ САДУ, Ћурчинска улица број 23., у сопственој кући ПРЕКО ПУТА БРАЋЕ МИРОСАВЉЕВИЋА.

ТРГОВИНА МУШКЕ и ЖЕНСКЕ МОДЕ, МУШКИХ и ДЕЧЈИХ ШЕШИРА ∴ и ЦИЛИНДЕРА, ГАЛАНТЕРИЈСКЕ, КРАТКЕ и ПЛЕТЕНЕ РОБЕ ∴

на велико (en gros) и на мало (en detail).

Част ми је известити своје поштоване муштерије, пријатеље и познанике како из места тако и са стране, да сам услед знатног повећања своје радње као и услед уважања продаје

на велико (за трговце)

куповањем много већих количина робе из првих непосредних извора дошао у тај пријатан положај, да робу много јефтиније набављам те да својим поштованим муштеријама, пријатељима и познаницима омогућим што јефтиније подмиривање њихових потреба. С тога сам решио, да од 15. августа о. г. сву у мојој радњи налазећу се робу уз знатно снижене цене продајем и молим, да се о томе свако лично код мене у радњи увери.

Нарочито обраћам пажњу родитељима наших ђака, да се у току школске године користе том јефтиноћом те да потребе за своју децу код мене изволе подмирити,

Уједно молим Србе трговце из околине, да ме у мом новом савесном подузећу потпомогну.

329 48-50

С поштовањем

Душан С. Монашевић.

Оригинални **„ОТО“** мотори

за течна горива

машине са усисавањем плина.

Мотори за сиров елај на висок притисак (Diesel)

зајбоље вачињени од 1 до 1500 HP (коњских снага) за обрт, пољопривреду и индустрију.

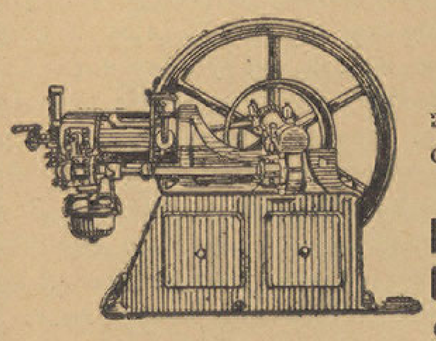

БЕНЗИНСКИ ЛОКОМОБИЛИ од 4 до 20 HP за вршидбу,

ПОТПУНЕ ВРШАЋЕ ГАРНИТУРЕ.

Специјалитет: Локомобили- самоходи, покретљиве справе за цепање дрва, шмрк-кола, кола за осветљење и т. д. Машине за обраду дрва од фирме Е. Кислинг и Комп., Лајпциг.

78 12—52 **LANGEN & WOLF, Motorenfabrik**

Филијала: НОВИ САД, Темеринска улица I.

Проспекти и трошковници бесплатно. — Траже се солидни заступници.

Најјефтинији и најпоузданији рад. Најстарија и највећа фабрика мотора на уљу.

ПАРФИМЕРИЈА

ИВАНА Ј. СТОЈКОВИЋА, НОВИ САД

Кошут Лајошева ул. бр. 25 у дворишту у фотогр. атељеру.

Главно заступство „KODAK“, фотографских апарата за г. г. амажере и хигијенских завоја. 106 55—

Власник и издавалац: деоничарско друштво »Браник«.

Штампарија деоничарског друштва »Браника«-а.